

ДВІ ДУШІ

Чорним вихором — ночі,
Світлою бурею — дні.
Бачу я, бачу сам,
Що палаю в огні.

Володимир Свідзинський

1

— Більшість учених вважає, що вони мають дві душі. Дві особистості, природи, натури. Як вовкулаки. Як перевертні. Насправді ж це дві сутності одного цілого. Рідкісна здатність формувати обидві свої найсильніші натури — людську, тобто *rationabilem**, розсудливу. І тваринну. Дику. Хаотичну. Дводушники мають таку назву лише завдяки забобонам, без яких люди не можуть прожити. Я відповіла на ваше запитання?

Дівчата перед нею застигли налякані. Вейнор звикла вчити магів у Дарварі. А тепер, поки була в ортанській столиці, узялася провести кілька лекцій дітям знаті. Дарма. Студентки точно не розраховували, що запитання про дводушників роздратує викладачку. Вона глянула на дівча, що поставило їй за-

* Рациональну (лат.).

питання наприкінці заняття. Дівчина не дивилася на неї у відповідь.

— Так, пані, — пробурмотіла тихо.

— От тільки не опускай голови, — Вейнор відвернулася до вікна. Пасмо білявого волосся, що спадало їй на очі із зачіски, у сонячних променях здалося майже прозорим.

— Пе... перепрошую? — дівча й справді підняло голову. Викладачка повернулася до неї. Позаду в сонячному промінні осідав пил. Весна закінчувалася, з весною закінчувалося й навчання. Скоро вони відсвяткують Трави, студентське свято, й отримають спокій аж до осені.

Вейнор думала, що відповісти. Опустила очі на свій робочий стіл.

— Це давня наука вашої пані, — озвався хтось із протилежного кінця приміщення. Вейнор звела очі, не бажаючи вірити. — Ні перед ким не опускає голови. Але очі за звичаєм опускайте.

Поміж столами студенток до неї йшов Ідріс. Легкою ходою, у багряному плащі Інквізиції, з рудим волоссям і розправленими плечима. Схожий на весну за вікном.

— Ви вільні, — озвалася Вейнор до студенток. Усе одно до кінця заняття лишалося небагато.

Дівчата не перепитували. Мовчки зібралися та вийшли, кидаючи нишком погляди на Очільника Інквізиції.

— У регента зовсім з'їхав дах і він мене арештовує? Ортанці іноді лякають, — Вейнор знову розвернулася до вікна, за яким застиг сад університету. На гілках дерев бавилися ворони.

— Я в формі, бо красуюся, поки прийшов до тебе, — Ідріс усе одно вліз у її поле зору, всівшись на викладацький стіл. — Тобі краще вийти хоча б із міста. Хоча б тимчасово.

Тепер Вейнор сама розвернулася. Інквізитор усміхався до неї, трохи нахиливши голову набік, але не жартував. Його волосся на сонці нагадувало вогонь. Добре, що сам він цього не бачив.

— Ти щось знаєш, — не запитала, а ствердила жінка.

— У регента все-таки іде дах. На початку літа розпочнуть розслідування щодо кожного, хто будь-коли мав справи із Сивими Лісами. Особливо щодо магів. Особливо тих, які мають статус. Як ти. Їхня пані посол, Морана, спілкувалася з тобою.

— І з тобою теж. Це було за Альтаїра, закони дозволяли. Ми були союзниками. Що сталося тепер? Не кажи мені, що регент хоче виступити на боці Норнтроду в цій війні.

— Краще ти мені такого не кажи, — усмішка Ідріса трохи згасла. У Вейнор сироти пішли шкірою. — Бо все може статися. Лада захистить тебе? Ти ж частина тієї триклятої Ради.

Тепер усміхнулася Вейнор. Відійшла від столу й заходила-ся знімати гравюри зі стіни. Переклала їх на стіл біля Очільника, щоб згорнути.

— Якщо Лада не врятувала Альвах, то про мене й думати не варто, — усе ж відповіла вона. Ближча до неї гравюра зображувала обличчя жінки та морду лисиці, що відвернулися одна від одної. — Та я і справді можу повернутися до Дарвару. Академія написала, що я маю зайнятися випускниками.

Ідріс мовчав. Вейнор навіть розвернулася, незвична до тиші в його присутності.

— Але ж це дивно. Ти впевнена, що не врятувала? — нарешті запитав він. Дивився на воронів за вікном.

— Я не була б ні в чому впевнена, якби не ховала її тіло. Бачила його. Я знала Альвах довше, ніж ти живеш загалом. Не переплутала б. Я...

Попрощалася з нею.

Очільник не вимагав від неї закінчити речення. Примружив зелені очі й зліз зі столу.

— Подумай над тим, щоб покинути Калів хоча б на найближчий час. Хтось із нас має вціліти, — кинув Ідріс, коли вже йшов до виходу.

Двері за ним зачинилися. Вейнор примружила очі та зітхнула. Ідріс не міг податися геть. Очільника Інквізиції відразу піс-

ля зникнення почнуть шукати. А викладачку Академії ніхто не шукатиме хоча б цієї ночі. Тож, обираючи менше зло, інквізитор дав їй можливість піти.

Але він не подумав про те, що Вейнор знала Альвах. А значить, знала, що немає ніякого меншого зла. Жінка знову подивилася на сад крізь вікно. Відсахнулася.

Ворон сидів прямо на підвіконні й теж дивився на неї.

2

Ідріс узагалі-то не мав іти до університету. Йому треба було не запізнитися на суд над магом. Інквізиція мала з'явитися на такі події.

Верховний суд мав таку високу склепінчасту стелю, що вона губилася в темряві. Маги підсвічували її тільки в особливих випадках, коли виносили вирок комусь дуже важливому. Сьогодні такого випадку не було. Над ними панувала темрява.

У коридорі Очільник чув тільки власні кроки. Темний мармур на стінах, на підлозі. Тут мало бути холодно й темно. Без цього Верховний суд не викликав би страху.

Ніхто з тутешніх працівників не мав права показувати обличчя, крім самої судді. Тож двері до зали відчинили двоє людей, що сховалися за масками й плащами.

Зала була дуже велика. На білих колонах записували імена тих, кого прирекли до страти тут. Окрім приречених до прокляття пам'яті. Тих, про кого стерли будь-яку згадку. Це перше, що захотів зробити Мормагон, щойно звинуватив Альвах у вбивстві Альгаїра. Та потім генерал зрозумів, що присудити комусь прокляття пам'яті — значить знищити всіх, хто знав такого проклятого. Тож йому довелося б убити навіть себе.

Над лавами в залі тягнулися три ряди галерей, щоб можна було спостерігати. На них сьогодні — темно й прохолодно, як завжди.

Варто було б задуматися про присутність якоїсь мари в густій темряві. Але з роками Ідріс упевнився, що мара виявилася б найбільш безневинною тут. Як і маг, якого арештувала Інквізиція, та не знайшла доказів його провини. Очільнику залишилося озвучити це.

— Ви запізналися, — Верховна суддя Вірлана вже була тут. Поряд із нею стояв ще якийсь сивий чоловік.

— Неправда. Ніхто ще навіть не почав, — відмахнувся інквізитор. Очима він шукав мага, якого мав захищати.

Єдиною прикрасою в залі була картина над високим кріслом судді та двома нижчими для жреців — три сестри-судниці, зображені як старі жінки. У кожної по свічці в руці. Їхні очі затуляли каптури.

— Мормагон не прийде, — сивий чоловік відійшов від Вірлани, і вона відкинула офіційний тон. — Хоча він тут і не потрібен офіційно.

— Тож уся трійка не збереться? — гмикнув Ідріс. — Нехай, люди й так налякані такою кількістю влади в одному приміщенні, га, Вірлано?

Суддя пирхнула.

— Я зараз розпочну суд. Займай місце поряд зі своїм магом і чекай, поки до тебе звернуться. Ми винесемо вирок сьогодні, — вона відвернулася й пішла до свого крісла.

Ідрісу нічого не лишалося, як піти до того мага й думати про докази. Точніше, про відсутність доказів. Це теж — аргумент.

Вірлана зайняла своє місце. Поряд із нею — жрець ліворуч, жриця — праворуч. Обое в білому, волосся заплетене в коси. Аж нудить. Церква не могла дати закону існувати самостійно. Хоча Інквізиція теж охороняла закон та порядок, установу Ідріса сюди допускали тільки коли хотілося скандалу. Біля Верховної судді він ніколи не сидів, попри те, що був однією з трьох гілок влади в Ортанії. Інші дві — Верховна суддя та генерал.

— Присягаю перед Дівою, присягаю перед Матір'ю, присягаю перед Старицею, що судитиму правдою і згідно із законом, —

розпочала суддя, вставши. — Рафале з Калева, тебе було звинувачено в зраді, зокрема у співпраці з ворогом, тобто із Сивими Лісами.

Погляд жриці бігав залом, не зупинявся ні на кому. Рафал застиг поряд. Молодий маг, що попався вартовим — вони подумали, що він збирається перетнути кордон Лісів. Вірлана сіла, поклавши руки на темні бильця крісла.

— Вони не виправдають мене, — скрушно зітхнув маг, затулівши обличчя кістлявими руками.

Ідріс усміхнувся та похитав головою:

— Хіба що якщо пані жриця проведе обряд ворожіння. Тоді шанси завжди рівні. Підкидаєш жереб, і може випасти або «так», або «ні».

— Прошу, Очільнику, — Вірлана звернулася до нього. — Починайте.

Інквізитор підвівся. У залі зібралися глядачі, зібралися присяжні, і всі тепер дивилися на нього. Або «так», або «ні». Жереб ніколи не падав на ребро.

— Інквізиція вже провела розслідування. На щастя, жодних доказів співпраці ми не знайшли. Тож, *ex lege*^{*}, можемо визнати пана Рафала невинним... — почав Очільник, та настрої у залі раптом змінився.

Усі чомусь затихли. Вірлана дивилася на Ідріса не так, як завжди. Не як сокіл на здобич. М'якше.

— Якщо ви, на щастя, не знайшли нічого, то Верховний суд, на жаль, має отримати й побачити цього листа, — озвалася жриця. Хтось із її послухників підніс шмат паперу. — Лист Рафала. Зі справжнім доносом.

Якусь мить суддя читала, не виявляючи жодної емоції, і з віразу її обличчя Ідріс зрозумів, що вона бачить лист не вперше. Він подивився на стелю. Над головою висіла суцільна темрява.

— Ти вільно спілкуєшся ан кеад, Рафале. Мовою альвів, — Вірлана поклатила листа. — Особливо для того, щоб так описувати нашу нинішню ситуацію Сивим Лісам, як у цьому листі.

— І ви перевірили почерк? Порівняли? — Очільник досі стояв. Жриця посміхнулася йому. Стара зараза. — Ви Верховна суддя, але не забувайте, що й я займаюся вашою працею. Знаю, як це влаштовано, коли треба судити когось.

Вірлана гмикнула. Вона знову звелася, а суддя завжди зводилася двічі — для клятви й для вироку.

— Так, почерк перевіряли. Є деякі відмінності, але це можна пояснити. Сп'янінням, нервами. Будь-чим. Тому я маю визнати Рафала з Калева винним і...

— *Ar ers khar*, — Ідріс мовив так, щоб почули всі, хто був у залі.

Вірлана вирячила на нього очі. Жриця закашлялася та відвернулася. Інші ж не звернули на це уваги. Зокрема Рафал.

— Це було образою суду? — дещо хрипким голосом запитала Вірлана.

— У жодному разі. Я ж не сказав, кому саме туди йти, — Ідріс усміхнувся. — Він і слова не розуміє ан кеад, пані суддя. Облиште. І запитайте, із чим шановна жриця порівнювала почерк. Пан Рафал страждає на ту хворобу, від якої людина не може ні читати, ні писати. Я відправлю до вас молодшого з Геалів, Ада-ра. З нього добрий цілитель. Нехай ще раз доведе вам, що хвороба справжня.

Вірлана всміхнулася йому, коли Очільник ішов геть. У що б церква не намагалася втягнути суддю знову, він не дав цьому здійснитися. Навіть таким способом.

* За законом (лат.).